

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2022

Chișinău

**Pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege
privind modificarea unor acte normative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul infrastructurii
și dezvoltării regionale

Andrei SPÎNU

Ministrul justiției

Sergiu Litvinenco

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr.

AVIZ
la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative

Guvernul a examinat proiectul de lege privind modificarea unor acte normative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 212 din 2 iunie 2022) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

În contextul angajamentelor deja asumate de către Republica Moldova în domeniul energetic, proiectul de lege menționat nu poate fi susținut.

Prin adoptarea Legii nr. 117/2009, Republica Moldova a aderat la Tratatul de constituire a Comunității Energetice, semnat la Atena la 25 octombrie 2005, în acest sens fiind stabilită o Agendă de implementare și de transpunere a acquis-ului comunitar. Concomitent, importanța transpunerii și alinierii cadrului normativ național la prevederile actelor Uniunii Europene rezidă și din angajamentele Republicii Moldova asumate prin semnarea Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, și anume obligația acesteia de a consolida în continuare cooperarea energetică cu UE prin consolidarea securității aprovizionării cu energie, facilitarea dezvoltării infrastructurii corespunzătoare, sporirea gradului de integrare a pieței.

Totodată, în anul 2009 a fost adoptat Pachetul Energetic III al Uniunii Europene care are scopul de a liberaliza și de a integra în continuare piețele energetice europene. Acest pachet legislativ urmărește obiectivul general de funcționare a piețelor interne de energie electrică și gaze naturale ale Uniunii Europene (*internal energy market*) și conține dispoziții privind o serie de aspecte legate de furnizarea de energie electrică și gaze naturale, unul dintre aspecte fiind independența autorităților de reglementare în energetică.

În acest sens, menționăm că în alin. (33) din preambulul Directivei 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice este indicat că „Directiva 2003/54/CE a introdus obligativitatea, pentru statele membre, de a institui autorități de reglementare cu competențe specifice”.

Astfel, art. 35 alin. (1) din Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 indică expres că fiecare stat membru desemnează o singură autoritate de reglementare la nivel național.

Totodată, în conformitate cu alin. (4) al aceluiași articol, este prevăzut faptul că statele membre garantează independența autorităților de reglementare și se asigură că acestea își exercită competențele în mod imparțial și transparent. În acest scop, statul membru se asigură că, atunci când își îndeplinesc atribuțiile de reglementare care le revin în temeiul prezentei directive și al legislației în domeniu, autoritățile de reglementare:

(a) sunt distincte din punct de vedere juridic și independente din punct de vedere funcțional de orice altă entitate publică sau privată;

(b) se asigură că personalul lor și persoanele cu funcție de conducere din cadrul lor:

(i) acționează în mod independent de orice interes de piață; precum și

(ii) nu solicită și nu acceptă instrucțiuni directe din partea niciunui guvern sau a niciunei entități publice sau private în îndeplinirea atribuțiilor de reglementare care le revin.

De asemenea, art. 35 alin. (5) din Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice expres stabilește că, în scopul de a proteja independența autorităților de reglementare, statele membre se asigură, în special, că:

(a) autoritățile de reglementare pot lua decizii autonome, independent de orice alt organism politic, au alocări bugetare anuale separate cu autonomie în execuția bugetului alocat și dispun de resursele umane și financiare necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor lor, și

(b) membrii consiliului de administrație al autorității de reglementare sau, în absența acestuia, persoanele cu cele mai înalte funcții de conducere în cadrul autorității de reglementare sunt numite pentru un mandat fix de cinci până la șapte ani, care poate fi reînnoit o singură dată.

Astfel, *acquis-ul Comunității Energetice* definește autoritățile de reglementare în energetică ca fiind instituții independente. Or, independența reglementării este o condiție-cheie prealabilă pentru liberalizarea cu succes a pieței și efectuarea reformelor sectoriale. Mai mult ca atât, raționamentul pentru crearea autorităților de reglementare independente constă în încercarea de a izola autoritățile de reglementare nu numai de influența companiilor reglementate, ci și de interferențele politice, inclusiv prin crearea premiselor de independență financiară a autorităților de reglementare.

Menționăm că prin Legea nr. 272/2017 a fost ratificat Memorandumul de înțelegere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (AMF). Astfel, Acțiunea nr. 8 din Memorandum prevede că „în vederea consolidării cadrului de guvernanță și de reglementare a sectorului energetic, inclusiv a independenței Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (ANRE) și abordării recomandărilor revizuirii ANRE realizate de Secretariatul Comunității Energetice, Parlamentul va adopta o nouă lege cu privire la energetică”.

Sub aspect conceptual, relevăm că cadrul normativ în domeniul energetic (electroenergetic, gaze naturale, termoeenergetic, al energiei regenerabile, eficiență energetică și produse petroliere), care face referință la autoritatea de reglementare și de monitorizare a activităților din sectoarele energiei, este compus din: Legea nr. 112/2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (în continuare – *AA UE-RM*), Legea nr. 117/2009 pentru aderarea Republicii Moldova la Tratatul de constituire a

Comunității Energetice (în continuare – *TCE*), Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere.

Astfel, principalele elemente ale cadrului legal care definesc statutul și rolul instituțional al autorității de reglementare în energetică sunt tratatele internaționale – AA UE-RM și TCE, precum și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Ultima transpune la nivel național cerințele tratatelor respective în ceea ce privește aspectele de organizare, independență și competențe ale autorității de reglementare sectorială (energie electrică și gaze naturale), dedicând acesteia capitolul III din Legea nr. 174/2017, dar și din legile sectoriale.

În AA RM-UE, Titlul V „Comerț și aspecte legate de comerț”, capitolul 11 „Aspecte energetice legate de comerț”, la articolul 353 „Autoritatea de reglementare pentru energie electrică și gaze naturale”, alineatul (1) stabilește că, în conformitate cu Directiva 2003/55/CE și cu Directiva 2003/54/CE, „o autoritate de reglementare în domeniul gazelor naturale și al energiei electrice este distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcțional de orice altă entitate publică sau privată și dispune de competențe suficiente pentru a asigura o concurență efectivă și funcționarea eficientă a pieței”.

Totodată, articolul 354 din capitolul 11, Titlul V al AA UE-RM reglementează relația cu Tratatul de instituire a Comunității Energetice și, în cazul unui conflict între dispozițiile capitolului 11, Titlul V din cadrul AA UE-RM, stabilește prioritatea prevederilor TCE.

De notat că Republica Moldova a respectat angajamentul privind reforma în sectorul energetic și crearea unei autorități de reglementare în energetică prin adoptarea Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică, care a pus accentul pentru crearea unei autorități de reglementare independente de orice interes de pe piețele reglementate, de instrucțiunile din partea Guvernului, a organelor centrale de specialitate, a altor autorități ale administrației publice centrale, din partea autorităților de reglementare, a Parlamentului, a altor autorități publice sau din partea autorităților administrației publice locale.

Totodată, după finalizarea transpunerii prevederilor Pachetului Energetic III în materie de independență a ANRE, prin adoptarea Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică, Secretariatul Comunității Energetice a elaborat un raport în care a constatat că Legea nr. 174/2017 este în mare măsură conformă cu legislația Uniunii Europene în domeniul energetic în ceea ce privește organizarea, independența și competențele ANRE.

Totodată, propunerea de a transmite atribuțiile ANRE în competența Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale vine în contradicție și cu normele stabilite la art. 9 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, potrivit căruia ministerele sunt organe centrale de

specialitate ale statului care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de activitate care le sunt încredințate. Acestea se organizează și funcționează numai în subordinea Guvernului potrivit prevederilor Constituției Republicii Moldova, ale Legii nr. 136/2017 cu privire la Guvern și ale Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. Între ministere se repartizează chestiunile ce țin de politicile statului în diferite domenii, responsabilitatea pentru elaborarea și promovarea cărora le revine membrilor Guvernului în conformitate cu Constituția și legile Republicii Moldova, cu excepția domeniilor care sunt încredințate conducătorilor autorităților administrative autonome constituite de Parlament.

Astfel, se constată că prevederile proiectul de lege suspus avizării încalcă direct prevederile acquis-ului comunitar în domeniul energetic, care expres stabilește că autoritățile de reglementare sunt distincte din punct de vedere juridic și independente din punct de vedere funcțional, de orice altă entitate publică sau privată.

Un element esențial din chestionarul pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană constituie independența autorității de reglementare în energetică, precum și garanțiile independenței acesteia.

Pornind de la cele menționate, considerăm insuficient de argumentată și respectiv inoportună soluția de reorganizare a ANRE atât timp cât nu sunt expuse argumente obiective, susținute prin evaluări independente, realizate inclusiv cu implicarea experților din cadrul organizațiilor internaționale competente (Secretariatul Comunității Energetice, Comisiei Europene etc.).

În conformitate cu art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 100/2017 cu privire la acte normative, concomitent cu elaborarea proiectului actului normativ se întocmește nota informativă la proiect, conform modelului indicat în anexa nr.1, care va cuprinde inclusiv fundamentarea economico-financiară.

Respectiv, nota informativă la proiect urmează a fi completată cu date concrete privind fundamentarea economico-financiară, inclusiv cu analiza impactului, în conformitate cu Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.23/2019.

Adițional, remarcăm că utilizarea în proiect a denumirii „Ministerul Economiei și Infrastructurii” este eronată și neactuală. Prin Hotărârea Guvernului nr. 117/2021 a fost modificată denumirea Ministerului Economiei și Infrastructurii în Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, acesta fiind reorganizat prin dezmembrare (separare) și creat Ministerul Economiei.